

ACTIEPLAN BIODIVERSITEIT WISENTBOS

voorstellen ten behoeve van het vergroten van de biodiversiteit

Stichting Participatie Wisentbos
Dronten
2022

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Situatieschets Wisentbos

Samenwerking

Evaluatie

Initiatieven

Begroting

Bronnen

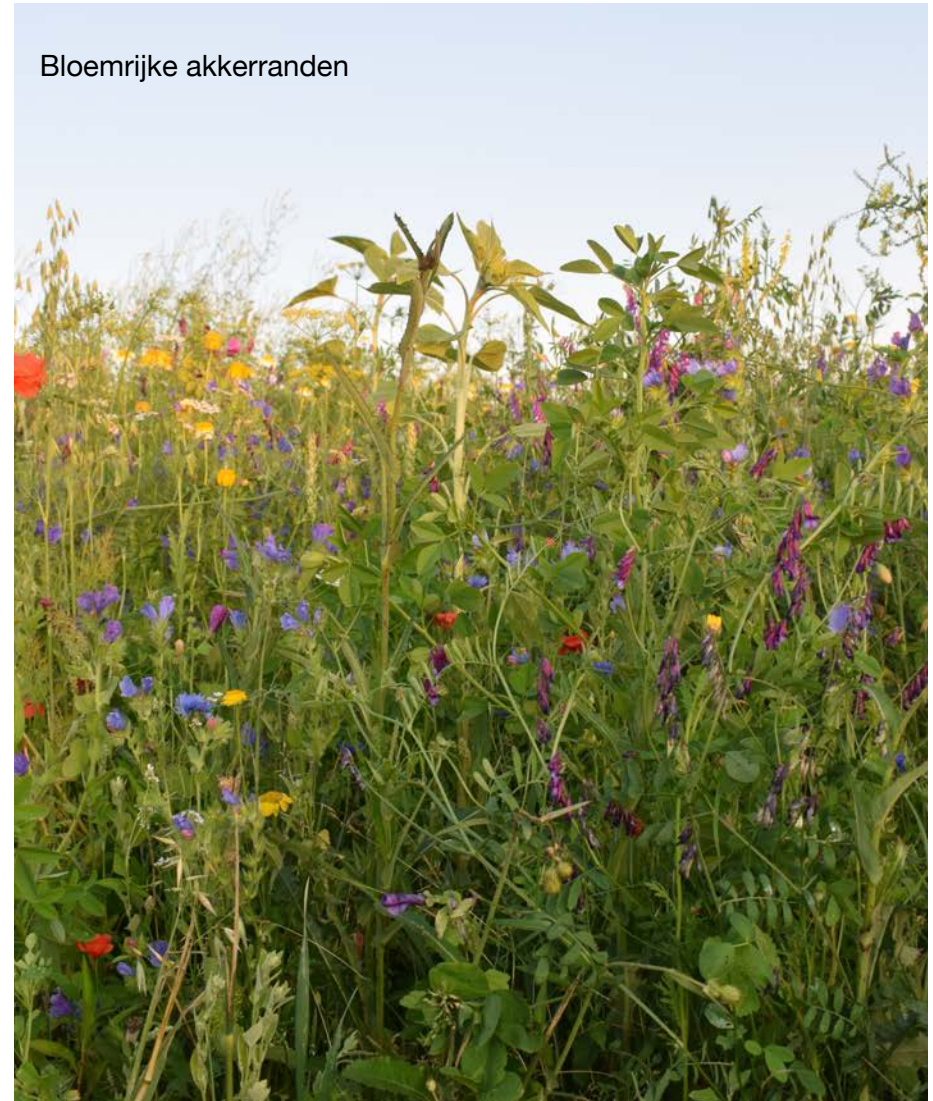

Inleiding

Stichting Participatie het Wisentbos heeft zich vanaf de oprichting gericht op het versterken van de biodiversiteit in het Wisentbos. In de oprichtingsstatuten staat een doelstelling die zich richt op het behoud en verder ontwikkelen van natuur en recreatieve waarden. Met de algehele facelift in 2003 is hier een aanzet toe gegeven. Natuurvriendelijke oevers, glooiende overgangen, een speelweide en het inplanten van een gevarieerde moeraszone langs de Lage Vaart waren in deze renovatie geïntegreerd. Nadien zijn op kleine schaal diverse kleine initiatieven opgezet. Te denken valt aan de vlinderstrook, het voedselbos en de bloemenweide. Het handhaven maar ook verder uitbreiden van nieuwe initiatieven vraagt extra geld en inspanning. De stichting wil graag samen met de beheerder Staatsbosbeheer verder vorm geven aan het versterken van de biodiversiteit. In dit projectplan wordt hiertoe een overzicht gegeven van wensen en ideeën.

Met de genoemde actiepunten wil de stichting de kansen en mogelijkheden verder benutten. Dit zal voor de toekomst een meerwaarde betekenen voor het dorpsbos.

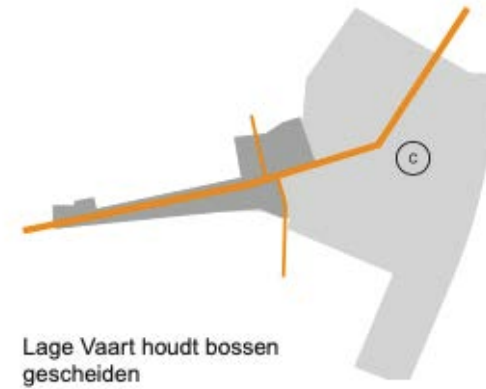
Bloemrijke akkerranden

Het Wisentbos is onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland. De afstand tussen andere grotere groene leefgebieden ligt zeker 10 km van de kern af. Het Wisentbos en het Lage Vaart bos zijn gescheiden door de Lage Vaart.

De Provincie Flevoland legt in haar plan “op weg naar een florerende natuur” een basis voor een herstel van het biodiversiteitsverlies. Zij wil dit tot in de haarvaten van de provincie aanpakken. De groenblauwedoradering vormt hierin de grondlegger voor acties.

Situatieschets Wisentbos

Het Wisentbos is door de Rijksdienst van IJsselmeerpolders ontworpen en ingericht. Het Wisentbos is ca. 70 ha groot. De diverse bosvakken en groenelementen staan op rijke (klei)grond. De Wisenttocht en de Lage Vaart zijn de belangrijkste watergangen.

Staatsbosbeheer is de huidige eigenaar en beheerder van het bosgebied. Met de veranderingen in bebouwing in Dronten West ontstaat meer druk op het dorpsbos. Binnenkort zal een nieuwe manege langs de Wisentweg worden gebouwd. De laatste jaren zijn diverse routes in het bos aangelegd, is het terreinmeubilair vernieuwd en is een fietsbrug vervangen en een wandelbrug gerenoveerd. De huidige middelen voor Staatsbosbeheer zijn te beperkt om nog meer intensiever beheer uit te voeren. Voor nieuwe initiatieven op het gebied van recreatieve voorzieningen is geen ruimte. Het Wisentbos maakt onderdeel uit van het NatuurNetwerk van Nederland. Het vormt een belangrijke verbinding tussen de groenelementen rondom Lelystad en de bossen langs het randmeer.

Stichting Participatie Wisentbos

Stichting Participatie Wisentbos is een groep van vrijwilligers die zich inzet voor het ontwikkelen van de natuur en het recreatief gebruik in het dorpsbos. Zij dragen mede zorg voor de biodiversiteit en een goed onderhoud van de voorzieningen. Een vrijwilligersgroep heeft in het verleden samen met Landschapsbeheer Flevoland een aantal acties uitgevoerd om de biodiversiteit te versterken. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

een ijsvogelwand, een vleermuizenkast, een poel langs de Wisenttocht, een vlinderstrook. In de recente afgelopen jaren zijn samen met de beheerder vervolgens ontwikkeld: een voedselbos, een struikenrij langs de bosrand van de Wisenttocht, bloemenweide, insectenhotel, nestkasten. Van belang is het onderhoud en beheer van deze uitgevoerde acties. In dit plan staan verder een aantal aanvullende ideeën om de verscheidenheid van planten en diersoorten in het dorpsbos nog verder uit te breiden.

Samenwerking

De huidige NBL gelden zijn niet toereikend voor Staatsbosbeheer om extra inzet te leveren voor biodiversiteit. Dit actieprogramma wil hierin de extra impuls bieden om inhoud te geven aan de ambities. Stichting Participatie Wisentbos wil graag in samenwerking met Staatsbosbeheer en andere partners (Gemeente Dronten, Provinciale Waterstaat, Waterschap, aangrenzende stakeholders) mee denken en mee werken aan een rijke robuuste leefomgeving. Dit vraagt veel inspanning van alle partijen maar ook een bereidheid om zich in te zetten voor het dorpsbos. Een financiële bijdrage levert zeker een positieve bijdrage aan de samenwerking tussen alle partijen. Het idee is om de samenwerking vast te leggen in een projectgroep biodiversiteit Wisentbos waarin verantwoordelijkheden en taken vooraf duidelijk zijn vastgelegd.

Evaluatie

De acties in dit projectplan vallen in de periode van 2022. De beheerkosten van de uit te voeren projecten zullen echter voor de komende jaren in kaart moeten worden gebracht. Al eerder is aangegeven dat de SNL gelden voor het beheer van het Wisentbos te gering zijn om extra beheer uit te voeren. Daarom zal na een jaar worden gevalueerd en de kosten zichtbaar gemaakt voor de toekomst. De projectgroep krijgt de verantwoordelijkheid om hiervan verslag te doen naar de Gemeente en Provincie.

Locaties acties biodiversiteitsplan 2022

Initiatieven (in willekeurige volgorde)

1. Bloemenweide

Een strook langs de Wisentweg en het invalidenpad is sinds enkele jaren ingericht als bloemenweide (ca. 5 jaar). De bloemen vormen een oase voor insecten zoals vlinders en bijen die het in de huidige tijd zo moeilijk hebben. Nabij de bloemenweide zijn insectenhôtels geplaatst. Ook de belevingswaarde van het gebied neemt voor de bezoeker toe.

Acties

- Jaarlijks frezen, en zaaiklaar maken
- Zaaizaad inkopen (er is een goede samenwerking met het FAC)
- zaaizaad inzaaien
- Gewas afmaaien en afvoeren

Vooral door de rijke kleigrond is het lastig om te voorkomen dat de biodiversiteit blijft gehandhaafd. Jaarlijks beheer is noodzakelijk. De afgelopen jaren heeft Donker Groen het project gesponsord door jaarlijks te frezen en de weide zaaiklaar te maken.

2. Vlinderstrook

Vlinders hebben diverse waardplanten nodig om voedsel te zoeken en zich te kunnen vermeerderen.

In het bos is 7 jaar geleden samen met Landschapsbeheer Flevoland een vlinderstrook aangelegd. Een divers zaadmengsel is ingezaaid om de groei van een soortenrijke vegetatie te versnellen. De planten kunnen zich verder vermeerderen wanneer het beheer is gericht op verschrallen van de bodem.

Acties

- Jaarlijks maaien en afvoeren van maaisel
- In samenwerking met de Warmonderhof maaien en verwijderen maaisel

3. Gradientrijke oevers langs de Lage Vaart

Langs de Lage Vaart is aan een kant een gradientrijke oever aangebracht. Deze strook heeft zich heel goed kunnen ontwikkelen. Het uitbreiden van gradientrijke zones langs de Lage Vaart kan de biodiversiteit van waterplanten en dieren vergroten. Vooral waarbij de Wisenttocht in de Lage Vaart komt is het overwegen waard om een wat bredere moeraszone te maken. Mogelijk kan dit worden meegenomen tijdens de werkzaamheden aan de beschoeiing die door Provinciale Waterstaat wordt uitgevoerd.

Acties

- Vergroten gradientrijke oevers langs de Lage Vaart (koppelen aan onderhoud van de oeverbeschoeiing Provinciale Waterstaat) pas in 2023/2024 uitvoeren.

4. Voedselbos

Tijdens de boomfeestdag in 2015 zijn diverse vruchtdragende bomen geplant door scholen uit Dronten langs de Lage Vaart nabij de botenligplaats. De bomen zijn nu een aantal jaren oud. De bomen zijn echter moeilijk te zien door de veronkruiding. Het pad langs het voedselbos wordt wel regelmatig gemaaid. Wanneer de bomen vrucht dragen kunnen recreanten niet bij de bomen komen. Ook kan de beheerder op dit moment lastig zien of de aanplant goed groeit. De diversiteit van bomen is een mooie aanvulling op de reguliere aanplant van het Wisentbos.

Acties

- de bomen vrij maken van braam en andere onkruiden zodat het publiek kan zien welke bomen zijn geplant. De bomen kunnen over een aantal jaren vrucht dragen.
- een plan maken voor het beheer van het voedselbos
- studenten vragen om mee te denken hoe het voedselbos voor recreanten aantrekkelijker kan worden gemaakt

5. Waterkwaliteit

Het doorzicht van het water van de vijver is niet hoog. Het water is voedselrijk en biedt minder kansen voor andere diersoorten. De bodem van de vijver is eveneens voedselrijk door een dikke sliblaag van natuurlijk materiaal. De doorstroming van de vijver is volledig dicht geslibd. De wens is om de doorstroming weer te herstellen en de voedselrijke sliblaag in de toekomst gedeeltelijk te verwijderen. Hierdoor zal de biodiversiteit in en rond de vijver worden gestimuleerd. Het verruimt de mogelijkheden voor openlucht recreatie in de natuur -door een betere biodiversiteit wordt het natuurlijk reinigend vermogen van de vijver bevordert.

Acties

- de verbinding tussen vijver en Lage Vaart met behulp van een maaiboot herstellen en verruimen opdat een betere doorstroming ontstaat.
- de kwaliteit van de vijverbodem laten onderzoeken; een meting laten verrichten waarin eveneens de classificatie van het slib is meegenomen.

6. Natuur-inclusieve landbouw

Enkele open stukken in het Wisentbos zijn verpacht aan de Warmonderhof. Docenten van de school gebruiken de gebieden in hun onderneming en integreren het beheer ervan in het schoolprogramma. In Nederland worden voor het beheer vaker dieren ingezet. De mogelijkheden om schapen, geiten of (bos)varkens in te zetten zou eveneens voor de biodiversiteit in het bos een bijdrage kunnen leveren. Onderzoek naar het vergroten van het areaal waar dieren kunnen begrazen is een optie (met name langs het fietspad van de Lage Vaart).

Actie

- begrazing in gedeelten van het bos door landbouwhuisdieren als inzet voor het onderdrukken van de berenklaauw langs de Lage Vaart
- inzaaien van bloemrijke akkerrand

7. Ringslang broeihoop

Voor het stimuleren van de voortplanting van inheemse slangen is het een wens om een ringslang broeihoop te maken langs de Lage Vaart. Landschapsbeheer Flevoland heeft veel onderzoek gedaan naar de populatie van de ringslang in de provincie. Het blijkt dat de ringslag zich verspreid via de vaarten. Natuurvriendelijke oevers en broeihopen zijn belangrijke voorwaarden voor de verspreiding van de soort.

Acties

- materiaal verzamelen voor het maken van de broeihoop (organisch materiaal, takken,
- de broeihoop aanleggen
- jaarlijks verversing van organisch materiaal in de broeihoop
- jaarlijks controleren op eieren

8. Verwijderen invasieve soorten

In het Wisentbos is het nodig om alert te blijven op (exotische) planten die voor schade en overlast kunnen zorgen. Deze soorten kunnen de inheemse planten verdringen. Meestal groeien de planten explosief en dit gaat ten kosten van de bestaande plantengroei in het bos. In dit gebied gaat het dan vooral om de Reuzen Berenklaauw, Japanse duizendknoop en Reuzen balsemien. In het Wisentbos langs de Lage Vaart zijn nog plekken waar veel grote haarden zijn. In de toekomst zal zeker hier aandacht voor moeten blijven.

Acties

- Regelmatig invasieve plantensoorten maaien waar mogelijk
- steken en uithalen van de planten bij lastig te maaien plekken
- begrazing (zie actie 6)

9. Bloesempark

Jaarlijks vindt in het Wisentbos het bloesemfeest plaats van de studentenvereniging van de Aeres Hogeschool. Voor de viering van de komst van de lente zou het mooi zijn wanneer ook echt bomen aanwezig zijn die vroeg in het voorjaar bloeien. De kersenboom, wilde appel of peer is hiervan een voorbeeld. Een goede lokatie voor het planten van deze bomen is nabij de bloemenweide. De bloesems bieden insecten de gelegenheid om vroeg in het voorjaar nectar te verzamelen. Staatsbosbeheer heeft een genenbank in het Roggebotzand met plantmateriaal waarvan de oorspronkelijke zaden uit Nederland komt. Voor het handhaven van goed genenmateriaal zullen een aantal stekken in het Wisentbos

Acties

- aanleg plantvak
- aankoop bomen
- aanplant bomen

10. Struweel

Begroeiing van voornamelijk struiken lang de bosrand en de Wisenttocht vergroten door inplant van nieuwe stekken. Struweel biedt voedsel maar ook schuil en nestgelegenheid aan diverse insecten en zoogdieren. In het broedseizoen kunnen vele zangvogels gebruik maken van de zaden en vruchten. Amfibieën maar ook andere ongewervelden soorten zoals vlinders maken gebruik van struweel. Vlinders zijn vaak ook afhankelijk van bepaalde waardplanten in het struweel.

Acties

- aanleg plantvak
- struiken aankopen
- struiken planten
- beheer plantvak; verwijderen te hoge begroeiing

Begroting

doel	wat	wanneer 2022	uren	kosten	toelichting kosten	jaarlijkse kosten
1	BLOEMENWEIDE					
jaarlijks frezen, en maaien, zaaizaad	zaaizaad kopen afspraak beheerder over maaien gewas frezen en zaaiklaar maken advies FAC	maart augustus/ september april/mei	4	700,00	Sponsoring Donker Groen	x
2	VLINDERSTROOK					
jaarlijks maaien en afvoeren	maaien met cyclomaaier afvoeren maaisel	aug/sept	8		Maaien door Wramonderhof Afvoeren door studenten/vrijwilligers	x
3	GRADIENTRIJKE OEVERRANDEN					
vergroten gradientrijke zones	planvorming voorbereiden	2023/2024				
4	VOEDSELBOS					
renoveren voedselbos	- Bramen en onkruidvrij maken - informatie voor de bezoekers - studentenopdracht	okt	20	1000,00	vrijwilligersgroep	x

doel	wat	wanneer 2022	uren	kosten	toelichting kosten	jaarlijkse kosten
5	WATERKWALITEIT					
verbeteren doorzicht	- doorstroming herstellen - onderzoek naar samenstelling slib	sept/okt	16	4500,00	inhuren aannemer met maaiboot meting door laboratorium	
6	NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW					
vergroten variatie in bosstrook langs de Lage Vaart	- aanschaf rasters - rasters plaatsen - contract met ondernemer/organisatie voor inzet schapen/geiten	maart tot november	25	7000,00	Mogelijk kan een samenwerking met Warmonderhof een project worden opgezet	
7	RINGSLANG BROEIHOOP					
populatie ringslangen in Flevoland versterken	- verzamelen materiaal - locatie bepalen - broeihoop maken - vrijwilligers werven	okt	6	500,00	Inzet vrijwilligersgroep voor het jaarlijks onderhouden van de broeihoop; huren en aankoop materialen	
8	VERWIJDEREN INVASIEVE SOORTEN					
verwijderen invasieve planten soorten	- extra maaien van brandhaarden - met de hand verwijderen - regelmatige controle	maart/april	125	500,00	Inzet van vrijwilligersgroep voor het met de hand verwijderen van moeilijk te bereiken lokaties	

doel	wat	wanneer 2022	uren	kosten	toelichting kosten	jaarlijkse kosten
9	BLOESEMPARK					
Uitbreiden vroeg bloeiende bomen in het dorpsbos	- aankoop bomen (vruchtdragende bomen uit de genenbank van Staatsbosbeheer?) - voorbereiden grond van de locatie - informatiepaneel - planten van de stekken	dec	20	6000,00		
10	STRUWEEL					
Vergroten oppervlakte struweel	- keuze van struiken - aankoop van struiken - voorbereiden grond - inplanten stekken	dec	10	1000,00		
onvoorzien				800,00		
Totaal uren en kosten			234	22.000		

Bronnen

Bestemmingsplan Wijland 2018, Gemeente Dronten

Brochure Wisentbos 2021, Stichting Participatie Wisentbos

Gebiedsvisie Drieslag-Wisentweg 2012, Gemeente Dronten

Meer dan alleen soorten Biodiversiteit, biowetenschappen en maatschappij kwartaal 4-2012

Op weg naar een florerende natuur, Provincie Flevoland 2021, Lelystad

RAVON 32 11(1/2)2009 De ringslang en de Flevolandse kanalen, Jeroen Reinhold, Landschapsbeheer Flevoland

Visie en beleid actieplan biodiversiteit, Provincie Flevoland april 2021, Lelystad

Visie “Het Wisentbos”, Stichting Participatie Wisentbos, 2006, Dronten

